

א' אייר	כניסת	יציאת
ה' תשפ"ג	שבת	שבת
ירושלים	18: 32	19: 50
ת"א	18: 54	19: 52
חיפה	18: 44	19: 52
באר שבע	18: 53	19: 50

אילו של יצהק

פרשת "תזריע - מצרע"

פרשת "תזריע - מצרע" עוסקת רובה בענייני נגעים, מצורעים וטהרתם. חז"ל אומרים, כי נגעים אלה שהתורה מרבה לעסוק בהם, ומכנה אותם במושג הכללי של צרעת, באים על האדם מאת ההשגחה, כסימני התראה או עונש מיוחד, ואף על פי שפרשה זו עוסקת בנגעי גוף, בגדים ובתים, היא רומזת לנגעי הנפש. הקישור בין צרעת לבין לשון הרע, מגיע כמובן מתוך פרשת מרים הנביאה, בה מסופר שהיא דיברה באחיה משה רבנו לשון הרע – על-אדות האשה הפשית אֶשֶׁר לָקַחְתִּי (במדבר י"ב, א') ובגלל זה נענשה בצרעת שדבקה בה שבעה ימים. על כן, הגיעו חז"ל למסקנה: "כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו" (מסכת ערכין ט"ו). ודרשו חכמינו ז"ל: "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו" וגו' (יד, ב) - "תורת המוציא רע"

עוון לשון הרע ורכילות, הן מן העברות הרווחות ביותר בקרב בני האדם. בחיי היום יום ורבים נכשלים בהם בקלות ראש, מבלי שהם משערים את הנזק הנפשי שהם גורמים לזולתם.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות דעות, פרק ז, הלכה ג): "אמרו חכמים שלש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא: עבודת כוכבים, וגילוי עריות, ושפיכות דמים – ולשון הרע כנגד כולם. ועוד אמרו חכמים: כל המספר בלשון הרע כאילו כופר בעיקר, שנאמר: "אֶשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבְּרִי שְׁפָתֵינוּ אֶתְּנוּ מִי אֶדוֹן לָנוּ." ועוד אמרו חכמים: שלשה לשון הרע הורגת: האומרו, והמקבלו, וזה שאומר עליו – והמקבלו יותר מן האומרו".

הרב שלמה וולבה זצ"ל כתב שאנחנו מתאמצים מאוד ללמד תינוק לבר, אבל לא משקיעים אחר כך מחשבה בללמד אותו ואת עצמנו גם לשתוק...

חז"ל כינו את הדיבור כ"אומנות", כמו שיש חייט האומן בגזירת בדים, ויודע למדוד "על המילימטר" ולגזור לפי מידה, וכל סטיה קלה מקלקלת את הבגד, ופשוט שאם יגזור אדם שאינו אומן את הבד, הוא בודאי יקלקלו - כך גם בעניני הדיבור של האדם, צריך לדעת להיות "אומן" ולמדוד כל מילה בפלס זהב ויהלומים כדי שלא תצא תקלה מתחת ידו.

אם האדם מתגבר על עצמו וכולא את הלעג או את השנינה ה"מדגדגת" בקצה לשונו, הריהו מוכיח, כי הוא גיבור הכובש את יצרו, ושכלו מתגבר על תשוקתו. וכותב על כך הגאון מוילנה זצ"ל באיגרתו הידועה אל בני ביתו ("איגרת הגר"א"): "בכל רגע ורגע שאדם חוסם את פיו, הוא זוכה לאור הגנוז, שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער... כי הפה קדש קדשים..."

ואומר האבן עזרא, לפני שאדם מוציא איזו מילה מפיו הוא שולט עליה, אבל אם כבר הוציאה מפיו היא שולטת עליו. ואם אדם נוהר בדיבורו, אז "ככל היוצא מפיו יעשה" - כל מה שיבקש מבורא עולם ינתן לו.

"והוּבָא אֶל-אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, או אֶל-אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים." (יג, ב)

בפרשה הקודמת קראנו: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אֶהֱרֹן, קִרְבָּ אֶל-הַמִּזְבֵּחַ...". ומפרש שם רש"י: שהיה אהרון בוש וירא לגשת, אמר לו משה: למה אתה בוש לך נבחרת. ואמר האר"י הקדוש: לכך נבחרת - בגלל שיש בך בוש וענווה.

בפרשתנו כתוב: "אֲדָם, כִּי-יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ שָׂאת או-סַפְחַת או בְּהָרַת, יִהְיֶה בְעוֹר-בְּשָׂרוֹ, לִנְגַע צָרְעַת--וְהוּבָא אֶל-אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, או אֶל-אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים." (יג, ב), ואומרים חז"ל: אמרה התורה: יבוא המצורע, שהרבה שנאה וקטטה בעולם, והוציא שם רע על חברו לפני אהרון הכהן בעל מידת הענווה, שעליו אומרת המשנה באבות: "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", וידרך אותו כיצד לשנות את מידותיו הרעות ולשפרן, ילמדו לחדול מגאוותו וממעשיו הרעים ויורה לו הדרך בה ילך והמעשה אשר יעשה ובכך ירבה אהבה ואחוה, שלום ורעות בעולם – ושב ורפא לו!

ואמר המהר"ל: כתוב בתלמוד: "אמר רבי הושעיה: למה נמשלו דברי תורה לשלשה משקין הללו: מים, יין וחלב? שנאמר (ישעיהו נה, א): "הוי כַּל-צִמְאָה לְכוּ לַמַּיִם", וכתוב (שם): "וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא קֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר, יִין וְחֵלֶב." לומר לך: מה שלשה משקין הללו אין מתקיימין אלא בפחות שבכלים, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה עליו"

ואכן יש לשאול: מדוע לא יכולים היין והחלב להשתמר בכלי כסף וזהב? התשובה לכך היא כיוון שלמתכות יש תכונה שהם מפרשים הפרשה עצמית משלהם – זיעה מסוימת, הגורמת לשינוי שלא לטובה במרכיבים הטבעיים של הנוזלים הללו שיכולה לגרום להחמצתם. לעומת זאת לכלים הפשוטים כגון חרס או זכוכית אין הפרשה עצמית, והם אינם מחוללים שינוי בנוזל הנכנס לתוכם.

רבי הושעיה ממשיל את האדם בעל הענווה לפחות שבכלים, ומסביר המהר"ל: כדי להשיג את מעלת התורה, על האדם להיות ענו מאוד בעני עצמו. אדם שהוא בעל גאווה – שיש לו דעה משלו וחושב עצמו לחכם גדול, גאוותו משפיעה על התורה שלמד כמו המתכת המפרישה והגורמת לשינוי שלא לטובה! ואנו איננו רוצים שום שינוי בתורת ה' יתברך – "תורת ה' תמימה", ולכן אדם שלא מחשיב את עצמו והוא ענו, יהיה כלי מתאים להכיל ולשמור את התורה בקרבו כפי רצון השם יתברך.

דרש רבי ישראל סלאנטר זי"ע – למה נסמכה פרשת "תזריע", שרוב רובה עניני נגעים ומצורעים, לפרשת "שמיני" שרוב רובה עניני מאכלות אסורות? אלא, משום שהנגעים באים בעיקר על עוון לשון הרע. צא וראה: בעוד שרוב בני אדם נוהרים באכילת מאכלות אסורות ובדקים כראוי שלא יבלעו חלילה תולעת קטנה, הרי מאידך, אין הם נוהרים בכבודו של הזולת ואיש את רעהו חיים בלעו במלתעות הלשון הרע. לפיכך לאחר שהתורה למדה אותנו בסוף פרשת שמיני מה אסור ומה מותר להכניס אל הפה, מלמדת אותנו התורה בפרשת תזריע, מה מותר ומה אסור להוציא מן הפה.

הסיפור הבא התרחש בבית הכנסת 'אלגריבא', באי ג'רבא, טוניס. רבים מכירים את אותו בית כנסת עתיק, המקודש בקרב כל יהודי צפון אפריקה. והי ביום אחד, ואחד מילדי הקהילה פלט מילים שאינן ראויות בבית הכנסת, וקולו הגיע לאוזני כמה מהמתפללים. מעבר למעשה החמור גופא, היתה בו גם השפעה שלילית על שאר ילדי בית הכנסת. כאשר ארע המקרה, ידעו המתפללים שיש להם כתובת שתטפל בבעיה, שקיימת סמכות חזקה שבכוחה לגרום שמעשה חמור כזה שוב לא יישנה. אחדים מהם ניגשו וסיפרו זאת לרב בית הכנסת, הגאון רבי מכלוף עידן זצוק"ל, ששימש כרב ודיין באי ג'רבא. תכף זימן הרב בפניו את אביו של הילד הסורר, ודרש וחקר אודות מעשה בנו. האב לא הכחיש את המעשה והמתין למוצא פי הרב. "אלף פרנק לטובת בית הכנסת" פסק הרב.

כאשר שמע האב את הסכום הגדול, נפלו פניו והוא ניסה לעמוד על המקח. "כבוד הרב, מדוע כל כך הרבה? האם הקנס אינו מעל ומעבר?" בלית ברירה נאלץ הרב לומר לו דברים שקודם לכן נמנע מלומר: חכמינו בעמדת סוכה דף נ"ו ע"ב מביאים פתגם שגורר בפי האנשים, והוא: "שותא דינוקא בשוקא", הדיבורים שהגן מדבר בשוק, נשמעו באוזניו או מאביו או מאמו. באמצעות מימרה זו מסבירים חז"ל מדוע הצדק הוא להעניש את הוריה של מרים בת בילגה בעקבות ביזוי המקדש שעשתה בתם.

האב קיבל על עצמו את הדין, ומיד ניגש לגבאי בית הכנסת ושלשל בידיו את סכום הקנס הגדול. הגבאי העניק לו קבלה רשומה על שם הילד. במשך כמה שנים שמר האיש על הקבלה, וכאשר גדל בנו מסר אותה בידיו. כאשר העניק לו את הקבלה, הסביר לו שמטרתו שהוא לא ישכח לעולם על מה ולמה קנסו אותו בסכום עתק זה.

"אני מבקש ממך", אמר האב בהתרגשות גוברת, "לא רק להישמר בעצמך מדיבורים לא טובים, אלא גם אם תיקלע למקום בו נשמעים ניבולי פה או מילים לא טובות – תברח משם מיד".

הבן המשיך לגדול, ובמשך כל השנים שמר מכל משמר על הקבלה היקרה, על הצוואה הפרטית שלו שעלתה לא פחות מאשר אלף פרנק.

ובאופן כללי יותר אפשר לתאר את זה כך: בחור אחד ניגש למטבח במשרד ומילא לעצמו ספל קפה. בדרך חזרה למקום שלו מיהשו נתקל בו והקפה נשפך מהספל. למה נשפך לו קפה מהספל? התשובה פשוטה: כי הוא היה מלא בקפה. אם היה שם תה, היה נשפך לו תה.

וכך גם אנחנו: כשהחיים מטלטלים אותנו - יוצא מאיתנו מה שהתמלאנו בו עד עכשיו. אם התמלאנו כל החיים במילים לא יפות, בכעס, עלבון ומירמור, זה מה שיישפך מאיתנו. אם התמלאנו באמונה ובלמוד ובבניית האישיות ובמידות טובות, זה מה שייצא.

מה שיוצא מאיתנו החוצה זה מה שאנחנו מכניסים פנימה כל החיים.

מסופר, שפעם נסע רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל במונית בשומו מהלוויה, ואילו התלווה תלמידו רבי משה ברנשטיין זצ"ל. נהג המונית היה יהודי חילוני מבוגר שנוגד באחת מעיירות אירופה, והבין אדיש, הוא התעניין אצל הנוסעים לגילו של הנפטר, והשיבוהו שנפטר בן כמאה שנים. התלהב הנהג והחל לספר שבעיירתו היו רבים נפטרים בגיל שיבה, הוא המשיך להסביר שהדבר נבע מהעובדה שהפירות והירקות היו יותר בריאים שלא כמו גידולי זמננו...

היסה אותו המשגיח הגר"י לוינשטיין ואמר לו: "בעיירה שלך יהודים היו רחוקים מכל הוויות העולם. הם לא שמעו כל כך הרבה חדשות וממילא לא דיברו הרבה לשון הרע, רכילות והוצאת שם רע, לפיכך האריכו ימים כמו שכתוב "מי-הַאִישׁ, הַחֶפֶץ חַיִּים; אֶהֱבֶה יָמִים, לְרָאוֹת טוֹב. יָצַר לְשׁוֹנֵד מָרָע; וְיִשְׁפֹּתֶיךָ, מִדְּבַר מְרָמָה..."

מפאת חטאי הדיבור, הנפש נטמאת, וצרות פוקדות אותה ואת בית הקיבוץ שלה – הבית, הבגד וגוף האדם. ועל כך אומר שלמה המלך (משלי כ"א, כ"ג): "שִׁמְרׁוּ פִּי וּלְשׁוֹנׁוֹ שִׁמְרוּ מִצְרוֹת נַפְשׁוֹ..."

אם אדם לא מתנהג כראוי ח"ו אזי בתחילה באים נגעים לביתו, אם לא תיקן מעשיו באים נגעים בבגדיו, ואם גם אז לא תיקן מעשיו באים נגעים בגופו. העיר על כך בעל ה"כלי יקר" ואמר, ששלושת הדברים הללו – בית, בגדים, ועור, הינם סוגי כיסויים לאדם:

- א. הבית – בא לכסות עליו מפני גשמים ורוחות וכדומה.
- ב. הבגדים – מכסים עליו מפני קור לכלוך וכדומה.
- ג. העור – מכסה על מערכות גופו ובשרו של האדם שלא יפגעו.

נמצאנו למדים שיש אפשרות ביד אדם להינצל מייסורי הגוף. רק אם ישכיל להבחין בעונשים קלים הפוקדים את ממונו, וישוב בתשובה – לא יאלץ לסבול עונשים חמורים. והסביר הבעל שם טוב זי"ע: החכם, כשבאה עליו איזה מצוקה, אינו מביט מי ומי הם הגורמים למצוקתו, כי יודע הוא שהמה רק שליחי השי"ת, ולכן פונה אל השי"ת בעצמו ושב אליו בכל נפשו ומאודו ומתחנן לפניו לבטל מצוקותיו, ואז השי"ת שומע אל צעקתו, ומקבל תשובתו, ומושיעו מכל צרותיו. מה שאין כן הכסיל, התולה את כל מצוקותיו בגורמים אקראיים הנראים לעין, ומשתדל למנוע מהם את היכולת לפגוע בו, אך אינו מבין כי לולא רצון השי"ת אינם יכולים להרע לו כלל.

אמרו חז"ל (מנחות מ"ג ע"ב): "ת"ר חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצות (א.) תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן (ב.) וציצית בבגדיהן (ג.) ומזוזה לפתחיהן". **המגלה עמוקות** לומד מגמרא זאת שהאדם נוקק לשוולת דברים אלו: תפילין, ציצית ומזוזה, בכדי לתקן ולשמור על שלושת סוגי הכיסויים המסייעים לאדם בחייו: תפילין – לגוף, ציצית – לבגדים, מזוזה – לבית. ומביא לכך רמז מהפסוק "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמְצוֹת", שאותו דורש המדרש - ושמרתם את המצוות, והרמז נמצא בראשי התיבות מצות – מזוזה ציצית ותפילין, שאם האדם יקיימם וישמרם, יזכה לשמירה בכל התחומים.

"זאת, התורה, לכל-נגע הצרעת, ולנתק." (י"ד, נ"ד). אמר 'דגל מחנה אפרים': "זאת, התורה", – העיסוק והלימוד בתורה, רפואה שלמה היא "לכל-נגע הצרעת, ולנתק" – לכל המחלות ולכל המיחושים, כדברי חז"ל (עירובין נד): "חש בראשו יעסוק בתורה... חש בכל גופו יעסוק בתורה".

בשבתות שאחרי פסח אנו לומדים מסכת אבות. זוהי מסכת שלא עוסקת בדינים ובהלכות, אלא בענייני מוסר ומידות טובות. נהוג לומר שדרך ארץ קדמה לתורה – ולכן גם אנו מוסיפים ללמוד כעת דרך ארץ, ממסכת אבות, לקראת קבלת התורה, בחג השבועות. הנה לדוגמה כמה הגדרות מהפכניות ממסכת אבות, שמסבירות מחדש מהם חכמה, גבורה, עושר וכבוד:

איזהו חכם? הַלּוֹמֵד מִכָּל אֶדָּם.
איזהו גיבור? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצְרוֹ.
איזהו עשיר? הַשֹּׁמֵחַ בְּחֻלְקוֹ.
איזהו מקבץ? אֶת הַבְּרִיּוֹת.

כל משפט כאן מנפץ את מה שאנחנו רגילים לחשוב עליו כעל הצלחה, ושולח אותנו לעשות עבודה פנימית בתחומים האלה: חכמה היא היכולת ללמוד מאחרים, גבורה היא היכולת להתאפק, עושר אמיתי הוא השמחה במה שיש לנו, וכבוד – זה לתת כבוד לאחרים. וזו רק דוגמה...

כתוב במסכת אבות (ב', ד'): "עֲשֵׂה רְצוֹנְךָ כְּרְצוֹנְךָ, כְּדִי שִׂיעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּרְצוֹנְךָ. בִּטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ, כְּדִי שִׂיעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּרְצוֹנְךָ..."

בפשטות, כאשר אנו לומדים את דברי המשנה – אנו מבינים כי המבטל את רצונו מפני רצונו של מקום, זוכה לכך שרצונו של אנשים אחרים יתבטל בפני רצונו. אולם הרשב"ץ ורבי עובדיה מברטנורא זי"ע מביאים פירוש נוסף, על פיו המילה "אחרים" – מרמזת בדרך כבוד כלפי מעלה, וכביכול אמר התנא שהמבטל רצונו מפני רצונו יתבדך – יזכה שיבטל הקב"ה רצונו מפניו. בבחינת מה שאמרו חז"ל – "צדיק גוזר והקב"ה מקיים!"

והרש המגיד הירושלמי רבי שלום שבדרון זי"ע – אכן, זהו סודו של הכח הכביר אשר ניתן לצדיקים, לברך את ישראל ולבטל גזרות קשות, ומאידך לגזור גזירות אשר הקב"ה יקיימן. ודוגמא למקרה בו בא הכח הזה לידי ביטוי, יכולים אנו למצוא במעשה הנפלא הבא – אודות כח ברכתו של בעל החפץ חיים זי"ע אותו סיפר רבי חאלמי אמריקה, וכך סיפר: בהיותי מכהן כרב בית החולים באחת מבתי הרוב באמריקה, הזדמן לי להיתקל בצעיר יהודי אשר נפגע באופן אנוש בתאונת דרכים. מצבו של הלה היה לאחר יאוש, והרופאים, אשר חשו להצילו – ידעו לומר כי שעותיו ספורות. לאחר תהליך הזיהוי, על פי תעודות שונות שהיו בכיסו של הפצוע – הזעיקו הרופאים את אחותו אשר התגוררה בקרבת מקום. משהגיעה האחות – פרצה ביבבות על יד מיטתו של אחיה הנוטה למות, ובין יבבותיה עלה בידה לספר לרב כי יש לה ולאחיה אב זקן, המתגורר במושב זקנים. ברור היה כי מן הראוי לעדכן את האב במצבו של בנו, ומשימה קשה זו – הוטלה על כתפיו של הרב. הלה מיהר לנסוע אל בית האבות, אולם לבו לא מלאו להבהיל את האב בתיאור מצב הנואש של בנו. הוא החליט איפוא להביאו אל בית החולים, ולהניח לו לקלוט בעצמו את המצב הקשה. אלא שלמרבח הפלא, כאשר הגיע האב אל בית החולים והתייצב על יד מיטת בנו השוכב מבלי הכרה – לא ניכרה עליו כל התרגשות. להיפך, נראה היה כי כל המתרחש אינו נוגע לו כלל ועיקר.

הרב, אשר הבחין באדישותו של הזקן – סבר כי בודאי אינו תופס את חומרת המצב, ולפיכך ביקש מהרופא להסביר לו את משמעות מצבו של הבן בעדינות אך באופן שאינו משתמע לשני פנים. ואכן, הרופא עשה את מלאכתו, הסביר לאב כי כפי הנראה שעותיו של בנו ספורות, אולם ההתרגשות הצפויה בוששה לבוא. הזקן נותר אדיש כאילו לא שמע מאומה. כעת, ניגש הרב בעצמו אל האב וניסה לקשר עימו שיחה: "מה אתה אומר?" – שאל, והזקן השיב בלי היסוס: "מה יש לומר? אני הולך הביתה!"

הביתה?! – האינך מבין את מצבו של בנך?!" – התפלא הרב, אולם הזקן השיב בבטחון מוצק: "הוא יהיה בריא! אין מה לדאוג!". עכשיו הרב היה הרב בטוח כי הזקן כבר איבד את צלילות דעתו, אבל בכל זאת הוסיף ושאל: המבין אתה מה קורה כאן? המודע אתה למצב בנך? אולם שוב האב אינו מתרגש, ואומר: הוא יהיה בריא, ואני הולך הביתה! ואז פנה לרב ואמר לו: "אתה מסתכל עלי כמי שנשתבשה דעתו, אינך מבין את פשר התנהגותי המוזרה". ובכן, הבה ואסביר לך: מוצאי – מהעירייה ראדין, עירו של החפץ חיים. בזמן שהדפיס החפץ חיים את ספרו, את המשנה ברורה – ביקש מקבוצה של בעלי בתים שילמדו באופן קבוע בחיבורו, בכדי שיראה כיצד מתקבל החיבור על ליבם והאם הם מבינים את הכתוב, שהרי ככלות הכול, למענם טרח ויגע בכתיבת ספרו: אני – ממשך האב הזקן ואומר: נמנית על חברי אותה קבוצה, כמה פעמים זכיתי ללמוד בפני החפץ חיים מהמשנה ברורה, ולימודי מצא חן בעיני הצדיק. בעקבות כך, זכיתי לשתי ברכות מפי קדשו: ראשית – העניק לי החפץ חיים את ברכתו לאריכות ימים, ושנית – בירכני שלא ימותו ילדי בחיי! ובכן, הנני אנוכי כיום בן שבעים ושש שנים בלבד, ומכאן שעדיין לא נתקיימה ברכתו הראשונה של הצדיק. ברור לי איפוא כי אין אני עתיד למות בקרוב. במקביל, הלא הבטיחני החפץ חיים כי לא ימותו ילדי בחיי, ומעתה אין ספק כי לא ימות בני אלא יחיה, והוא אשר אמרתי: הוא יהיה בריא, ואני הולך הביתה! כה אמר האב, והרב שמר את הדבר בליבו. אבל לא ארכו הימים והרב לא היה צריך לשמור את הדברים: כי אותו חולה שהרופאים אמרו נואש לחייו, פתאום פתח את עיניו ומיום ליום השתפר מצבו עד שנהיה כאחד האדם.

סיים ר' שלום ואמר: אין הסבר אחר למאורע, כי אם כוחה של המשנה הזאת: "בִּטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ" – אותו חפץ חיים שזוהר כל חייו לבטל את רצונו בפני הקב"ה ע"י שמירת הלשון וע"י ביטול כל רצונות היצר הרע, זכה גם להמשכה של המשנה "כְּדִי שִׂיעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּרְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ". דהיינו רצון גבוה אשר מתבטל כביכול בפני רצונו של הצדיק.

כוח הדיבור שנתייחד בו האדם הנו מתנה ייחודית שניתנה לנו מאת בורא העולם כדי שבאמצעותו – לאחר קריאה, לימוד והתעמקות בספר ההדרכה לאדם בעולמנו, נתקן את הדרוש תיקון. נמצא שהמשתמש בכוח ייחודי זה לרכילות ולדיבורים פסולים – מועל בה'.

כוח הדיבור שנתייחד בו האדם הנו מתנה ייחודית שניתנה לנו מאת בורא העולם כדי שבאמצעותו – לאחר קריאה, לימוד והתעמקות בספר ההדרכה לאדם בעולמנו, נתקן את הדרוש תיקון. נמצא שהמשתמש בכוח ייחודי זה לרכילות ולדיבורים פסולים – מועל בה'.

לע"ו אסתר מזרחי בת יחזקאל וכתן ז"ל
ולב"ע ב' עבת ה'תש"פ. ת.נ.צ.ב.ה.

לע"ו ר' יצחק ב"ר נסים מזרחי ז"ל
ולב"ע י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.